

CLIMENT FORNER: EL RIGOR I LA JOIA DEL POETA

Isidor Cònsul

Climent Forner, Amb peus lleugers com els dels cérvols. Columna. Barcelona, 1993.

La poesia del sacerdot Climent Forner (Manresa, 1927) ens encara a una de les paradoxes més gruixudes de la literatura catalana actual. En el món dels poetes nostrats s'acostuma a discutir molt i a llegir poc, i succeeix així perquè vivim en un corollari cultural més atent a les referències postisses que no pas a les essencials. El mercat se'ns inunda amb volums de versos prescindibles i els suplementos culturals ho fan amb novetats a dojo que, massa sovint, tenen la mediocritat com a únic denominador comú. Mai no havia estat tan fàcil com ara de publicar poesia en català i és per aquesta raó que la vulgaritat grimpa per tants poemaris editats.

I si dic que la poesia de Climent Forner ens encara a aquesta paradoxa inflacionària és perquè es tracta d'una obra que ha funcionat a l'inrevés del panorama que he presentat. Els seus primers llibres (Els únics mots, 1964, La rel més obscura, 1970, Arondetà, 1973, etc), eren edicions d'autor i models d'una feina artesanal ben feta, amb cura pels petits detalls, il·lustrades amb boxos d'Antoni Gelabert i impreses per Torrell de Reus. Una garantia editorial, si més no.

De la innegable qualitat d'aquesta poesia va adonar-se'n Ramon Pinyol que, a finals dels setanta i des de "Llibres del Mall", oferí al sacerdot la possibilitat de fer-ne una edició d'obra completa, en una estratègia similar a allò que fou el relançament de Miquel Martí i Pol. Climent Forner ordenà temàticament la seva poesia i es publicà el primer volum, L'ull de Taüll (Obra Poètica I) (1983) que en recollia la corda religiosa. Després, la fallida d'Edicions del Mall estroncà el procés i el projecte. Tot i això, el segon volum, Liridunvau, Liridonvon, amb els registres satírics i crítics de Climent Forner, aparegué, el 1989, a Edicions de l'Albí de Berga. Aquesta singular aventura editorial és la que ha impedit que Climent Forner tingués una presència activa en els aparadors i comentaris de l'actualitat literària, ha fet possible també que el seu nom no sigui gaire conegut entre els estaments de la crítica i, per torna, injustament oblidat en antologies i panoràmiques generals.

I tornant a la paradoxa inicial, Amb peus lleugers com els dels cérvols és la primera de les

seves obres que surt, d'entrada, en una col·lecció de vida normalitzada. El fet s'escunça quan el poeta porta prop de cinquanta anys de vida literària i, biogràficament, ha passat -vellard de cabells blancs i de mans balbes- la ratlla dels seixanta-cinc. Tinc l'esperança, però, que la present edició ajudarà a recuperar un poeta que em sembla important i que cal situar, diria, en un rengle preferent entre els autors nascuts en la segona meitat dels anys vint.

NEVAVA FORA I EM NEVAVA AL COR

Amb peus lleugers com els dels cérvols és un volum de poesia religiosa que s'incriu en un procés evolutiu de l'obra anterior de Climent Forner. El poeta és sacerdot des dels primers anys cinquanta i la seva producció religiosa ha evolucionat, temàticament i formal, per la intersecció de dues coordenades cabdals. La primera és personal i s'adreça a l'inevitable pas del temps que tot ho madura. L'altra és històrica i respon a la dinàmica de canvi eclesial, a partir del Concili Vaticà II, que modificà de manera substancial el tarannà adust, distant i grandiloqüent de l'Església d'antany. Els poemes religiosos de Climent Forner han purgat, dels anys cinquanta ençà, un primer misticisme abrandat i tòpic, alhora que multiplicaven els registres temàtics. Han conquerit qualitats més humanes, s'han fet diversos i crítics, i han intensificat els topants de l'experiència personal: han interioritzat la volada lírica, s'han pronunciat amb laments d'angoixa existencial, han dubtat seriosament de les creences més arrelades i han descobert que la tensió de la fe no és la drecera d'un camí fressat sinó la difícil tibantor d'una conquesta diària. En el volum que ara comento, aquesta lluita interior es concreta en algun poema que trobo excepcional per la seva força (Tanco la gossa de la nit a fora), i en la intuïció de versos esparsos, com el que tanca el sonet Tardor (La vida és una llarga, inguarible ferida) o el primer del darrer poema, Nevava a fora i em nevava al cor.

UNA RETORICA CLÀSSICA

Amb peus lleugers com els dels cérvols s'estructura en quatre parts que, fet i fet, només són tres. Els deu primers poemes dibuixen una experiència interior, una mena de procés ascètic, que s'inicia amb la interrogació i el dubte, passa per la "purgatio" del desert i arriba a moments d'exaltació panteista (Vinc d'ajudar a ben morir la tarda) i de seducció mística. La segona part es basteix des d'experiències més puntuals i amb poemes de circumstàncies. De tota manera, la gràcia d'algunes peces conjunturals és la capacitat que demostren per a transcendir detalls

aparentment prosaics i reconvertir-los en un festí de la poesia. Poso Casanpoç com a exemple exquisit. La tercera i la quarta part, només cinc poemes entre totes dues, recuperen la profunditat ascètica de la primera i l'experiència del gaudi religiós arriba en la perfecta intensitat de la cloenda: neva a fora i neva al cor del poeta, però el fred és una visió de joia intensa, tot és pur com al començament i la neu em crema com un foc.

D'un grapat d'anys enrere, la poesia de Climent Forner llueix el domini d'una retòrica apamada i la seguretat de qui té l'eina i l'ofici ben apresos. El poeta sap exprémer el suc de les paraules i hi juga amb una devoció gairebé religiosa. Ens movem, doncs, entre els cercles d'un capteniment mesurat, elegant i clàssic. Tant de bo, aquest inici de normalització editorial serveixi per a fer-lo més familiar entre nosaltres i que la seva obra sigui transitada com es mereix pels lectors habituals de poesia.

(Isidor Cònsul)